

Còn nhớ, một buổi sáng cách đây chưa lâu, cả mấy trăm sinh viên, học viên cao học và cả bạn bè, đồng nghiệp đã háo hức tập trung tại hội trường lớn của Trường ĐHKHXH&NV, ĐHQGHN để được nghe trực tiếp bài thuyết trình của ông về những chứng cứ lịch sử xác nhận chủ quyền không thể tranh cãi và bác bỏ của Việt Nam đối với hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa nói riêng và Biển Đông nói chung. Ông chính là GS.TS Nguyễn Quang Ngọc, Giám đốc Trung tâm Hà Nội học, nguyên Viện trưởng Viện Việt Nam học & Khoa học Phát triển, ĐHQGHN.

GS.TS Nguyễn Quang Ngọc

TRẦN TRỞ VỀ CHỦ QUYỀN DÂN TỘC

MỆNH LỆNH CỦA TRÁI TIM

GS. Nguyễn Quang Ngọc sinh năm 1952 trong một gia đình có truyền thống hiếu học. Ngay từ nhỏ ông đã nổi tiếng là cán cù, thông minh, học giỏi và ngay cả khi trở thành sinh viên khóa 18 của Khoa Sử (1973 - 1977), Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, Nguyễn Quang Ngọc vẫn được bạn bè nể phục bởi đức tính ấy. Một người bạn đồng khóa với GS. Nguyễn Quang Ngọc kể lại: "Tôi học cùng lớp với anh Ngọc suốt bốn năm rưỡi. Anh ấy là người rất thông minh, chăm chỉ và nghiêm túc. Trong lớp, có rất nhiều tài năng, về sau đều thành danh trên con đường nghiên cứu khoa học, tuy nhiên, người như anh Ngọc thì thực sự hiếm vì gần như 99% thời gian của một sinh viên, Ngọc chỉ có học và học chứ không hề ham chơi như nhiều bạn bè cùng lớp... Ra trường, năng lực nghiên cứu của GS.TS Nguyễn Quang Ngọc càng được bộc lộ và

phát triển...". Tốt nghiệp với tấm bằng loại ưu, ông được giữ lại làm cán bộ và gắn bó tại mái trường Đại học Tổng hợp Hà Nội từ năm 1978 với lĩnh vực nghiên cứu chính là Lịch sử, Văn hóa Việt Nam.

Nếu ai đó được gặp gỡ, trò chuyện cùng ông thì đều nhận ra rằng, bên cạnh công tác giảng dạy, nghiên cứu niềm đam mê, trăn trở nhất của ông chính là việc tìm kiếm, sưu tầm và giải mã những tài liệu liên quan đến chủ quyền của quốc gia, dân tộc. Sau sự kiện bộ Atlas bản đồ thế giới được công bố hồi trung tuần tháng 5/2014, cả nước biết đến nhà khoa học rất đỗi giản dị này. Ông chính là người có công trong việc cùng các đồng nghiệp phát hiện và đưa bộ Atlas này về Việt Nam. Bộ Atlas bản đồ thế giới gồm 6 tập của Philippe Vandermaelen xuất bản tại Brúc-xen (Bỉ) năm 1827, được nhận định có giá trị quan trọng khẳng định chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo

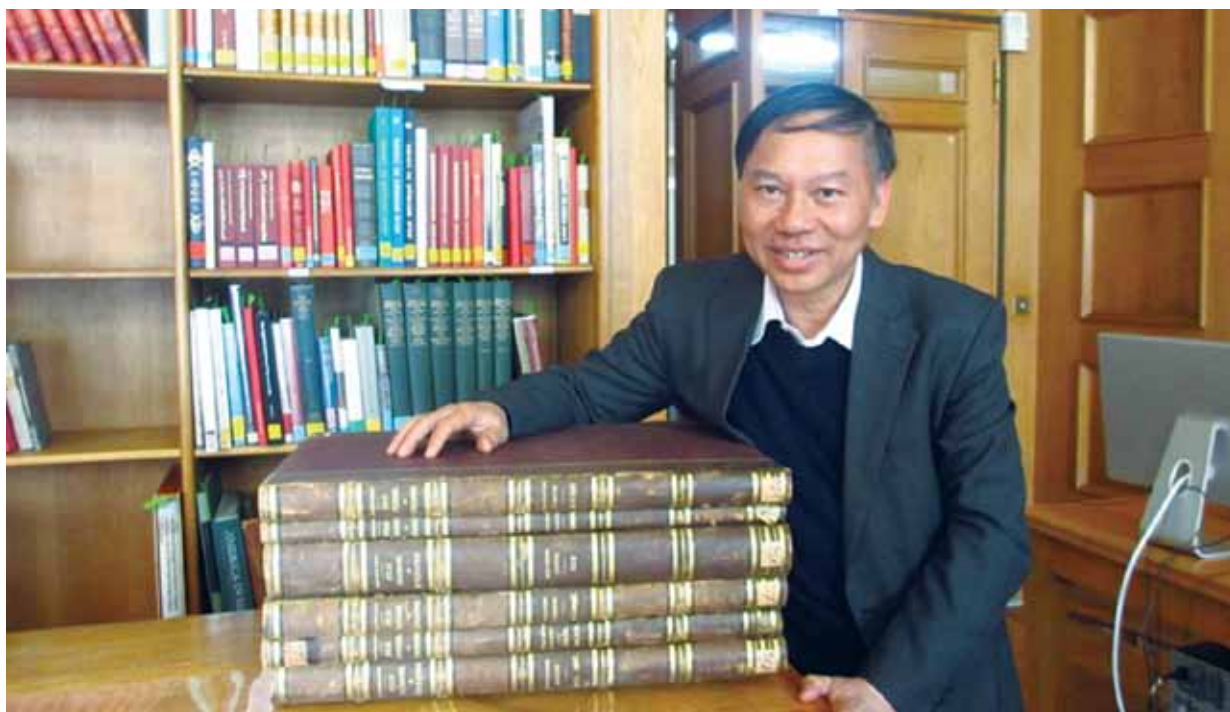
■ NGUYỄN LỢI MINH

Trường Sa và Hoàng Sa.

GS. Nguyễn Quang Ngọc say sưa kể lại cơ duyên đã giúp ông đến với những tấm bản đồ cổ về chủ quyền đất nước bắt đầu từ năm 1993 khi ông được giao chủ nhiệm đề tài cấp nhà nước về chủ quyền Hoàng Sa, Trường Sa. Ông chia sẻ, lúc đó vừa là nhiệm vụ, vừa như sự thôi thúc, là mệnh lệnh từ sâu thẳm trái tim mình, nên dù công việc giảng dạy rất bận rộn, ông vẫn bỏ ra phần lớn thời gian để khai thác và sưu tầm các tư liệu nước ngoài, đặc biệt là tư liệu bản đồ liên quan đến Hoàng Sa và Trường Sa. Cũng chính vì thế, ông đã tập hợp được không ít bản đồ của phương Tây, thậm chí là của cả Trung Quốc về vấn đề này.

NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CHÍNH LÀ YẾU NƯỚC

Để theo đuổi tâm niệm của đời mình, GS. Nguyễn Quang Ngọc không chỉ lặn

lợi nhiều nơi tìm tư liệu về chủ quyền biển đảo của tổ quốc, ông còn lặn lội ra nước ngoài để sưu tầm những tấm bản đồ cổ. Năm 1995, ông có cơ hội được sang học tập và làm việc ở ĐHQG Úc trong thời gian nửa năm. Tận dụng cơ hội này, ông đã “lục tung” thư viện tại đây, thậm chí tiếp cận các kho sách “hiếm” của các thư viện để tìm những tư liệu quý có liên quan đến chủ quyền của Việt Nam ở biển Đông. “Bình thường, để vào được kho sách hiếm ở các thư viện là một điều cực khó. Nhưng may mắn là tôi được rất nhiều bạn bè, trong đó hầu hết là các bạn bản địa giúp đỡ. Khi họ biết tôi có ý định nghiên cứu tư liệu bản đồ về Hoàng Sa và Trường Sa, họ đã giúp tôi tìm kiếm tư liệu, tư vấn nghiên cứu” - ông bồi hồi kể lại.

Ông bảo rằng, trong đời làm thầy giáo của mình đã đào tạo được không biết bao nhiêu thế hệ sinh viên, học viên. Chúng ấy thế hệ được ông truyền ngọn lửa yêu nước nhiệt thành cùng với ý thức trách nhiệm về chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc. Chính từ một trong những người học trò đó ông đã tìm ra bộ Atlas thế giới của Philippe Vandermaelen vừa được Bộ Thông tin và Truyền thông tiếp nhận và công bố ngày 13/5/2014. Từng nghiên cứu không biết bao nhiêu bản đồ cổ quốc tế liên quan đến Hoàng Sa và Trường Sa, GS. Nguyễn

“Ngoại lục tuần tức là đã đến cái tuổi có thể nghỉ hưu nhưng với tôi điều đó không có trong dự định. Còn có sức khỏe thì tôi còn lao động và cống hiến...”

- GS. Nguyễn Quang Ngọc

Quang Ngọc bảo rằng, bộ Atlas là một trong những tấm bản đồ vô giá chúng mình chủ quyền không thể tranh cãi của Việt Nam đối với hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa. Vì sao bộ Atlas cổ với 4 tấm bản đồ về Việt Nam lại quý đến như vậy? Khi làm bộ Atlas thế giới Philippe Vandermaelen đã dựa vào những bản đồ tốt nhất đến đầu thế kỷ 19. Đó là những tấm bản đồ đã được điều tra nghiên cứu rất cụ thể, rõ ràng, dựa trên điều tra thực địa và quan sát thiên văn của các chuyến du hành. 381 tấm bản đồ chi tiết và 7 tấm bản đồ chung của bộ Atlas, phủ kín gần như toàn bộ quả địa cầu, được vẽ bằng phương pháp khoa học rất chi tiết, chính xác. Đó là bản nguyên gốc chưa hề bị sửa đổi, hay thay đổi. “Trong bản đồ này, tác giả vẽ rất rõ đảo Hoàng Sa với các tên đảo chính xác cho đến ngày hôm nay. Đặc biệt quý trong bản đồ là một tấm đã được tác giả ghi là Bản đồ khu vực Đàng trong (khu vực miền Trung ở Việt Nam).

Việt Nam có 4 tấm trong bộ Atlas và khi gộp chung lại gọi là nước Việt Nam (được người phương Tây gọi là Đế chế An Nam). Atlas đính luôn bản giới thiệu về Đế chế An Nam vào cạnh đảo Hoàng Sa, khẳng định Hoàng Sa là một bộ phận của khu vực Đàng trong của Việt Nam, thuộc một phần của nước Việt Nam hiện nay” - GS.TS Nguyễn Quang Ngọc hưng phấn kể về những điều mình tâm đắc. Quả thực chỉ qua những câu chuyện ngắn, ta đã có thể hình dung ra đó là cả một quá trình lao động không mệt mỏi, bằng niềm tự hào, sự tự tin vào khả năng của chính mình và bằng cả tấm lòng của một nhà khoa học, một người thầy...

“Ngoại lục tuần tức là đã đến cái tuổi có thể nghỉ hưu nhưng với tôi điều đó không có trong dự định. Còn có sức khỏe thì tôi còn lao động và cống hiến...” - GS. Nguyễn Quang Ngọc tiễn chúng tôi bằng nụ cười hóm hỉnh. Nắm chặt bàn tay với những vết đồi mồi đã bắt đầu hiện hữu, chúng tôi thầm chúc cho ông có một sức khỏe dồi dào để ngành Việt Nam học tiếp tục nhận được thêm thật nhiều những công trình, những phát hiện mới mang giá trị quốc gia, dân tộc.